

THE RIVALRY AMONG THE MAJOR ECONOMIC POWERS IN THE GLOBALISATION CONTEXT. STUDY CASE: LATIN AMERICA

RIVALITATEA DINTRE MARILE PUTERI ECONOMICE ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII. STUDIU DE CAZ: AMERICA LATINĂ

MALANCIUC Vadim, student, specialitatea: EMREI

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,

Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: malanciuc.vadim@ase.md

Abstract: This article examines the interaction between the United States of America, the European Union, and the People's Republic of China with Latin American countries and how these relations are reshaping the region's economic landscape. While the European Union has a more limited presence in the region, China has significantly strengthened its economic influence in recent decades, leading the United States to lose ground to its Asian rival. The increase in trade and capital flows is just one side of the coin, while the rise in geopolitical pressure on the region represents a new reality. The ongoing competition among these three global economic powers has significant implications for Latin American nations. On the one hand, it creates opportunities for economic progress; on the other hand, it increases the region's dependency on foreign capital and financial support. Through the analysis of existing sources and data, the research methodology will include a systematic review of the relevant literature, identifying key studies, trends and gaps that will lead to the purpose of the paper which aims to analyze the significant implications of the above-mentioned powers for Latin American countries.

Key words: Latin America, United States of America, European Union, China, emergent markets, international trade, foreign direct investment

JEL CLASSIFICATION: C83, F02, F10, F20, F63, O10

INTRODUCERE

Istoria a demonstrat faptul că intensificarea relațiilor interstatale aduce nu doar beneficii economiei mondiale, ci și provoacă daune, precum presiunile geopolitice pentru acapararea sau trecerea în aria proprie de influență a noilor teritorii strategic importante. Din păcate, aceasta fiind o practică actuală, în deosebi, în rândul marilor puteri globale.

În acest context, *obiectivele propuse în cercetare sunt:*

- Definirea conceptului de „putere economică mondială”;
- Analiza relațiilor între puterile economice mondiale și America Latină;
- Determinarea concurenței puterilor economice mondiale în America Latină;
- Analiza influenței puterilor economice mondiale asupra mediului economic din America

Latină.

Având drept scop realizarea unei cercetări comprehensive, *metodologia de cercetare* va cuprinde următoarele etape:

- ❖ Cercetarea resurselor științifice de specialitate, ce includ cărți, articole, rapoarte economice, și comunicate oficiale;
- ❖ Studiarea datelor statistice oficiale, în scopul determinării influenței reale a SUA, UE și China asupra mediul economic din America Latină.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Putere economică mondială este un termen foarte complex, ce se referă la capacitatea unui stat sau a unui bloc de țări ce influențează semnificativ economia mondială: activități, politici și piețe.

Prin urmare, principalele caracteristici, ce demonstrează nivelul de dezvoltare și importanța acesteia pentru circuitul economic mondial, sunt următoarele:

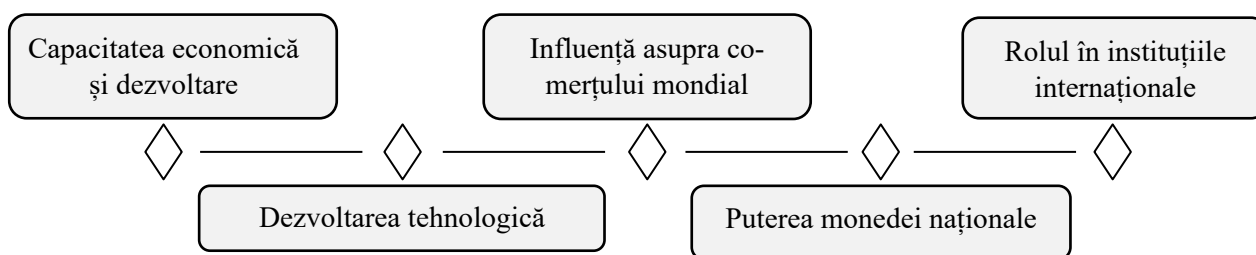

Figura 1: Putere economică mondială – caracteristici

Sursă: Realizat de către autor în baza (World Economic Power)

Analizând Fig. 1 și utilizând ca punct de referință PIB-ul pentru 2023, oferite de UNCTAD, identificăm cu ușurință principalele puteri economice mondiale actuale:

Figura 2: Economiiile cu cel mai mare PIB în 2023

Sursă: Realizat de către autor în baza (UNCTAD)

Concurența dintre SUA, China și UE pentru piețele Americii Latine este un concurs dinamic și strategic, modelat de relații comerciale, de investiții și de colaborări avansate în cercetări.

De mai bine de două decenii, Republica Populară Chineză (RPC) a dezvoltat legături economice și de securitate strânse cu multe țări din America Latină, iar în scurt timp aceasta a devenit un partener strategic de mare importanță pentru comerțul extern al țărilor din regiune. Rolul Beijingului pe continentul american a crescut rapid de la începutul secolului XXI, după intrarea în Organizația Mondială a Comerțului în 2001. Firmele chineze sunt investitori majori în sectoarele: energetic, infrastructură și aeronautic.

În 2000 China era destinația a mai puțin de 2% din exporturile Americii Latine. Până în 2021 comerțul dintre America Latină și China a atins un nivel record de peste 400 miliarde \$SUA, astfel, ajungând al doilea cel mai mare partener comercial al Americii Latine după Statele Unite ale Americii, vezi Fig. 3. Investițiile străine directe ale RPC în regiune s-au ridicat la 12 miliarde \$SUA în 2022, reprezentând 9% din totalul ISD. În plus, băncile chineze, cum ar fi Banca de Dezvoltare a Chinei și Banca Export-Import a Chinei, au acordat împreună împrumuturi, între 2005 și 2020, în valoare de 137 miliarde \$SUA, fonduri alocate, în general, pentru sectorul energetic și dezvoltarea infrastructurii, exemplul elocvent reprezintă proiectul *Belt and Road Initiative (BRI)* (Roy).

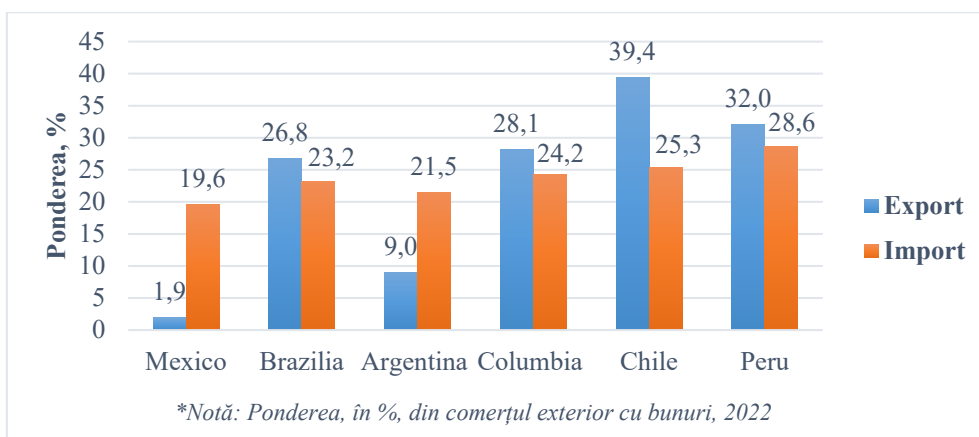

Figura 3: Relațiile comerciale ale Chinei și statelor din America Latină, 2022
 Sursă: Realizat de către autor în baza (WTO, 2023)

SUA a fost, în mod tradițional, forța economică și politică dominantă în America Latină și Caraibe, considerând regiunea ca parte a sferei sale de influență în cadrul Doctrinei Monroe. Statele Unite este profund integrată în lanțurile de aprovizionare ale Americii Latine, în special prin acorduri de liber schimb (ALS) și bilaterale, *vezi Fig. 4*. Cele mai importante ALS sunt stabilite cu țări cu o economie emergentă, precum *Pumele Americane* (Chile, Peru, Mexico și Columbia).

Potrivit Biroului de Analiză Economică al SUA, volumul de ISD al SUA în America Latină și Caraibe a ajuns la 1,04 trilioane \$SUA în 2022, concentrat în principal în Caraibe și America Centrală. Acestea fost îndreptate, în linii generale, în holdinguri (46%), finanțe (26%) și industrie (10%), în special echipamente de transport (Villarreal, n.d.).

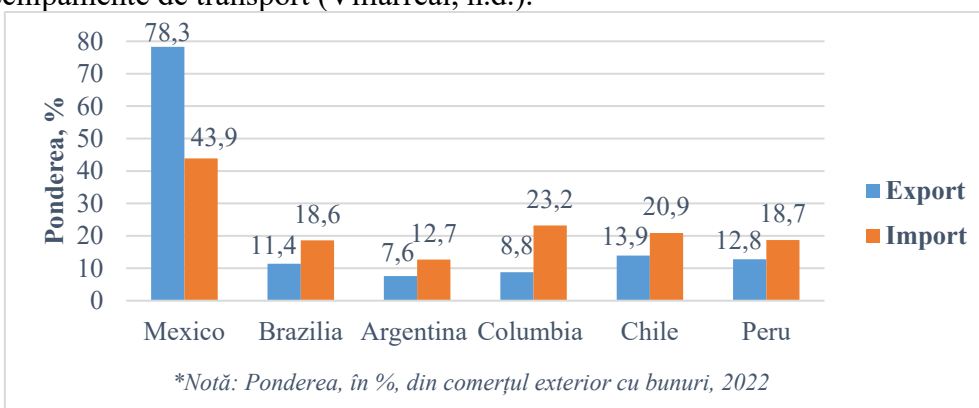

Figura 4: Relațiile comerciale ale SUA și statelor din America Latină, 2022
 Sursă: Realizat de către autor în baza (WTO, 2023)

Colaborarea statelor din regiune cu SUA a determinat stabilirea noilor reguli și viziuni asupra cursului lor de dezvoltare: noi parteneriate comerciale strategice, creșterea standardelor de viață și mediu, întărirea relațiilor investiționale, protecția drepturilor de proprietate intelectuală ș.a.

Uniunea Europeană istoric reprezintă un actor de bază, având, în continuare, o importanță semnificativă în America Latină. Colaborarea dintre acestea este una de succes și aduce o mulțime de beneficii, ce stimulează creșterea lor economică. Țările Comunității Statelor Latino-Americane și Caraibiene (CELAC) reprezintă al cincilea cel mai important partener comercial al UE, cu un volum de comerț de aproximativ **300 miliarde € în 2022** (Grieger). Unul dintre punctele cheie, ce au stat la baza relațiilor comerciale de succes, sunt numeroasele acorduri comerciale încheiate între acestea. Printre cele mai importante acorduri de liber schimb fac parte: UE-MERCOSUR, UE-Mexico, UE-Chile, incluse în strategia *Trade for All* din 2015 (Think Tank, 2023). Obiectivele centrale urmărite în semnarea acestor acorduri sunt crearea lanțurilor de aprovizionare reziliente și consolidarea relațiilor comerciale, *vezi Fig. 5*.

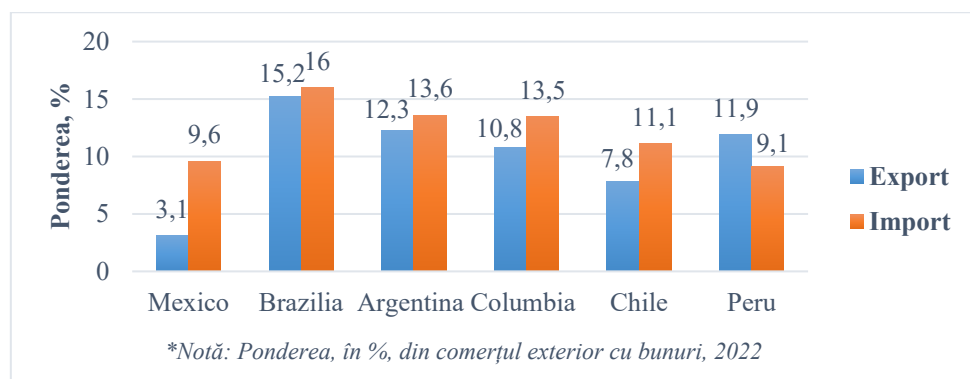

Figura 5: Relațiile comerciale ale UE și statelor din America Latină, 2022

Sursă: Realizat de către autor în baza (WTO, 2023)

Uniunea Europeană astăzi este, de asemenea, unul dintre principalii furnizori de ISD în America Latină și Caraibe, concentrându-se pe sectoare strategice, precum infrastructura, energia verde și industria digitală. În comparație cu alți actori globali, UE încheie acordurile comerciale și investiționale de respectare a standardelor de mediu și dezvoltării durabile.

Implicarea UE în economia Americii Latine se bazează pe o combinație de **acorduri comerciale strategice, investiții străine directe și parteneriate pentru dezvoltare durabilă**, aceasta rămâne a fi un actor important, promovând o integrare economică bazată pe sustenabilitate, standarde sociale ridicate și lanțuri de aprovizionare reziliente (Grieger, 2023).

CONCLUZIE

Această cercetare a demonstrat faptul că marile puteri comerciale mondiale, în frunte cu Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană și Republica Populară Chineză, au un rol esențial în susținerea circuitului economic mondial. Acțiunile lor pe arena internațională și strategiile de dezvoltare au o importanță crucială pentru economia mondială. Activitatea acestora generează beneficii evidente, precum accelerarea progresului economic, creșterea bunăstării sociale, modernizarea infrastructurii, oportunități comerciale prin accesul la piețe noi, însă, aceste avantaje aduc cu sine provocări, precum creșterea dependenței economice de parteneri externi, tensiunile geopolitice și impactul ecologic al dezvoltării accelerate.

REFERINȚE:

1. Grieger, G. (2023). *EU trade with Latin America and the Caribbean*. Bruxelles. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/751413/EPRS_STU\(2023\)751413_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/751413/EPRS_STU(2023)751413_EN.pdf)
2. Roy, D. (n.d.). *China's Growing Influence in Latin America*. <https://www.cfr.org/background/china-influence-latin-america-argentina-brazil-venezuela-security-energy-bri>
3. Think Tank. (2023). *EU trade with Latin America and the Caribbean: Overview and figures*. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU\(2023\)751413](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2023)751413)
4. UNCTAD. (2015). *Gross domestic product: Total and per capita, current and constant (2015) prices, annual*. <https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/US.GDPTotal>
5. Villarreal, M. A. (n.d.). *U.S.-Latin America Trade and Investment*. [https://www.congress.gov/crs-product/IF12614#:~:text=U.S.-LAC%20Investment&text=total%20U.S.%20FDI%20abroad.,%2C%20and%20Brazil%20\(8%25\)](https://www.congress.gov/crs-product/IF12614#:~:text=U.S.-LAC%20Investment&text=total%20U.S.%20FDI%20abroad.,%2C%20and%20Brazil%20(8%25))
6. World Economic Power. Geography, AP Human. <https://library.fiveable.me/key-terms/ap-hug/world-economic-power>
7. WTO. (2023). *Trade Profiles 2023*. https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/trade_profiles23_e.pdf

Coordonator științific: DODU-GUGEA Larisa, dr., conf.univ.,

Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu – Bodoni 61

e-mail: dodu-gugea.larisa@ase.md